

25.04.2017

Ysp/11

11

Ympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuustoa- loitteesta, jossa esitetään toimintasuunnitelman laatimista katume- lun ja -pölyn vähentämiseksi

HEL 2017-003503 T 00 00 03

Lausuntoehdotus

Ympäristölautakunta antaa seuraavan lausunnon.

Autoliikenne aiheuttaa sekä ilmanlaatu- että meluhaittoja ja tuottaa lisäksi ilmastonmuutosta kiihdyttäviä hiilidioksidipäästöjä. Ilmanlaatua heikentävät sekä liikenteen pakokaasupäästöt (typenoksidit, pienhiukkaset, häkä ja hiilivedyt) että epäsuorat hiukkaspäästöt eli katupöly. Ilmanlaatua ja melua säädellään kuitenkin eri säädöksin, jotka edellyttävät ohjelmien ja suunnitelmien tekemistä ja asettavat niille omat aikatauluvaatimuksensa.

Helsingin kaupungilla on ympäristölautakunnan 1.11.2016 hyväksymä ilmansuojelusuunnitelma vuosille 2017-2024 ja kaupunginhallituksen 25.11.2013 hyväksymä meluntorjunnan toimintasuunnitelma vuosille 2013-2017. Näin ollen erillisen katumelua ja -pölyä koskevan suunnitelman laatiminen ei ole tarpeen, koska lainsäädäntöön perustuvat aikataulutetut suunnitelmat ovat jo olemassa sekä melun- että katupölyn vähentämiseksi. Näitä suunnitelmia tullaan tarkistamaan myös jatkossa lainsäädännön asettamien vaatimusten ja aikataulujen mukaisesti.

Strategisista meluselvityksistä ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmien laatimisesta säädetään EU:n ympäristömeludirektiivillä (2002/49/EY), joka on pantu täytäntöön ympäristönsuojelulailla (527/2014). Valtioneuvoston asetuksessa (801/2004) määritellään tarkemmin meluselvitysten ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmien sisältö, käytettävät tunnusluvut sekä niiden laatimisen aikataulu. Kaupunkimaisten yli 100 000 asukkaan kuntien on laadittava meluselvitys ja meluntorjunnan toimintasuunnitelma sekä tarkistettava ne vähintään viiden vuoden välein. Helsingin kaupunki teki ensimmäisen meluselvityksen vuonna 2007 ja ensimmäisen meluntorjunnan toimintasuunnitelman vuonna 2008. Toisen meluselvitys valmistui vuonna 2012, ja sen perusteella tehtiin ensimmäinen meluntorjuntasuunnitelman tarkistus vuonna 2013. Tarkistettu meluntorjuntasuunnitelma sisältää pitkän ajan tavoitteet meluhaittojen vähentämiseksi sekä toimenpideohjelman vuosille 2013-2017. Suunnitelma sisältää toimenpiteitä melupäästöjen ja -altistuksen vähentämiseksi, melun huomioimiseksi hankinnoissa ja suunnittelussa sekä hiljaisten alueiden säilyttämiseksi ja kehittämiseksi. Uusi meluselvitys valmistuu kesäkuussa 2017, ja sen perusteella tehdään uusi me-

luntorjuntasuunnitelma vuosille 2018-2022. Toimintasuunnitelman tulee olla valmis heinäkuussa 2018.

EU:n ilmanlaatudirektiiviin (2008/50/EY) perustuvat ilmanlaadun raja-arvot on saatettu osaksi lainsäädäntöä valtioneuvoston ilmanlaatuasetuksella (38/2011) ja ympäristönsuojelulailla (527/2014). Ilmanlaadun raja-arvojen ylittyessä kunta on ympäristönsuojelulain nojalla velvollinen laatimaan ilmansuojelusuunnitelman, joka sisältää toimenpiteet pitoisuuksien alentamiseksi alle raja-arvojen mahdollisimman pian. Helsingissä ylittyivät 2000-luvun alkupuolella sekä hengitettävien hiukkasten eli katupölyn vuorokausiraja-arvo että liikenteen pakokaasupäästöistä aiheutuvan typpidioksidin vuosiraja-arvo. Ylitysten johdosta kaupunki laati ensimmäisen ilmansuojelun toimintaohjelmansa vuosille 2008-2016. Katupölypitoisuudet eivät ole ylittäneet raja-arvoa vuoden 2006 jälkeen, mutta ylitysriski on olemassa vilkasliikenteisissä katukuiluissa, joissa ylittyy edelleen typpidioksidin vuosiraja-arvo. Ylittymisen vuoksi Helsingin kaupunki otti käyttöön uuden ilmansuojelusuunnitelman vuosille 2017-2024. Suunnitelma oli laajalla lausuntokierroksella ja yleisön kuultavana, minkä jälkeen ympäristölautakunta hyväksyi suunnitelman 1.11.2016. Suunnitelma sisältää toimenpiteitä liikenteen pakokaasupäästöjen ja katupölyn vähentämiseksi sekä puun pienpolton päästöjen vähentämiseksi.

Helsingissä on saatu selkeästi vähennettyä katupölypitoisuuksia tehokkaalla katujen kunnossapidolla ja pölyntorjuntatoimenpiteillä. EU:n asettama hengitettävien hiukkasten vuorokausiraja-arvo ei ole ylittynyt HSY:n mittausten mukaan vuoden 2006 jälkeen. Katupölyhaittoja on vähennetty Helsingin kaupungin ilmansuojelun toimintaohjelman 2008-2016 toimenpiteillä. Yhteistyössä on tutkittu ja otettu käyttöön tehokkaita katupölyntorjuntamenetelmiä. Uuteen, vuoden 2017 alusta voimaan tulleeseen Helsingin kaupungin ilmansuojelusuunnitelmaan 2017-2024 sisältyviä katupölyä vähentäviä toimenpiteitä ovat mm. vähän pölyävän liukkaudentorjuntamateriaalin valinta, täsmähiekoitus, pölynsidonta laimealla suolaliuksella ja tehokkaat kadunpesumenetelmät. Näitä käytäntöjä jatketaan ja kehitetään edelleen. Lisäksi kaupunki pyrkii myös edistämään kitkarenkaiden osuuden kasvua lähinnä viestinnällä ja kannustimilla sekä hankkimalla omaan kalustoonsa ensisijaisesti kitkarenkaita. Kitkarenkaiden osuuden kasvaminen vähentää myös selvästi tie liikenteen aiheuttamaa melua, joka on yksi merkittävä liikenteen ympäristöhaitta Helsingissä.

Meluntorjuntasuunnitelman tarkistuksessa on huomioitu ja myös tulevassa tarkistuksessa tullaan huomioimaan ilmansuojelusuunnitelman toimenpiteet, jotka vaikuttavat melua vähentävästi. Merkittävimpiä sekä liikennemelua että katupölyä vähentäviä toimenpiteitä ovat autoliikenteen määrän vähentäminen mm. liikenteen hinnoittelun, liikkumisen oh-

25.04.2017

Ysp/11

jauksen ja kestävien kulkutapojen edistämisen avulla sekä nastarenkaiden osuuden vähentäminen.

Esittelijän perustelut

Valtuustoaloite

Kaupunginvaltuutettu Matti Enroth ja 16 muuta valtuutettua ovat tehneet 22.3.2017 aloitteen katumelun ja –pölyn vähentämistä koskevan aikataulutetun toimintasuunnitelman tekemiseksi.

Selvitysten mukaan yli puolet helsinkiläisistä kärsii liikenteen aiheuttamasta melusta. Liikenne aiheuttaa myös vakavan katupölyhaitan, joka selvitysten mukaan aiheuttaa mm. allergia- ja astmaoireita ja enemmän ennenaikaisia kuolemia kuin mitä liikenneonnettomuudet aiheuttavat.

Katumelu ja –pöly ovat enimmäkseen liikenteen aiheuttamia, siksi niitä on syytä käsitellä rinnakkain. Yhteisen aiheuttajan vuoksi melua vähentävät toimet voivat samalla vähentää myös pölyä ja päinvastoin. Osa torjuntakeinoista on jo käytössä, osa vajeateholla tai käyttämättä ja osaa ei ole tiedossa. Osa keinoista on Helsingin päätösvallassa, osa edellyttää yhteistyötä naapurien, liikenteenharjoittajien, liike-elämän, kansalaisjärjestöjen ja valtion kanssa. Monet torjuntatoimet maksavat paljon, mutta eivät kaikki. Osa on helppo toteuttaa vaikka heti, osa edellyttää pitkäjänteistä suunnittelua ja raskasta rakentamista. Näistä syistä johtuen ongelmaa on syytä lähteä ratkomaan pitkällä tähtäimellä huolellisen suunnittelun pohjalta.

Edellä esitetyn perusteella esitän, että kaupunki ryhtyy toimiin melu- ja pölyongelman saamiseksi hallintaan ja tekee aikataulutetun toimintasuunnitelman katumelun ja –pölyn vähentämiseksi.

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt ympäristölautakuntaa antamaan asiasta lausunnon kaupunginhallitukselle 31.5.2017 mennessä.

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Outi Väkevä, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31516
outi.vakeva(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano